

Izbaja razen nedelj in praznikov vsak dan ob 10. uri dopoldne.

Uredništvo je v Ljubljani, Franciškanova ulica št. 6/A, Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in podpisati, sicer se jih ne priobči. Rokopise se ne vrača.

Oglasi: Prostor 1 mm x 55 mm po K 150. Uradni razglaš, posebno ter novice isti prostor K 200. Pri večjem naročilu popust.

NAPREJ

Glasilo jugoslov. socialno-demokratske stranke.

Telefonska št. 312.

Naročnina: Po pošti ali z dostavljanjem na dom za celo leto K 240, za pol leta K 120, za četrt leto K 60, za mesec K 20. Za Nemčijo celo leto K 312, za ostalo tujino in Amerila K 360.

Reklamacije za list so poštno proste.

Upravištvo je v Ljubljani, Franciškanova ulica št. 6/A, Učiteljska tiskarna.

Telegrami.

PRESTOLNI GOVOR.

LDU Zagreb, 10. jan. „Večer“ poroča iz Beograda, da se iz vseh znakov sklepa, da bo konstituanta otvorjena s prestolnim govorom, ki ga bo imel regent 12. t. m.

LJUBO DOMA, KDOR GA IMA!

LDU Beograd, 10. jan. Pričakujejo, da se bodo vršile seje posameznih parlamentarnih klubov jutri, ako bo prišlo zadostno število poslancev. Na teh sejah bi se imela določiti stališče in taktika parlamentarnih klubov v prihodnjem zasedanju.

DELO RODI DELO . . .

Belgrad, 10. jan. Seje konstituante bodo trajale le nekoliko dni ter se bo izvolilo nekoliko odborov, zasedanje konstituante pa se bo odgodilo, dokler ne bodo izvoljeni odbori dovršili svojega dela.

USTAVNI NAČRT.

Belgrad, 10. jan. Ministrski svet je sprejel ustavni načrt v končni redakciji, ki se bo 12. t. m. razdelil tiskam med poslance.

LDU Beograd, 10. jan. Odbor za ustavo bo mogel končati svoje delo šele v 15 ali 20 dneh, nakar bo prišel ustavni načrt v prvo čitanje v konstituanti.

OBŠTRUKCIJA KOMUNISTOV.

LDU Beograd, 9. jan. V političnih krogih se trdi, da bodo klubi jutri začeli delati, ker čaka stranke mnogo posla. Čuje se, da nameravajo komunisti obstruirati delo v skupščini. Vlada je odločena, da stori potrebno, da se uduši vsak nered.

Predsednik konstituante je sprejel danes nekaj komunističnih poslancev, s katerimi je razpravljal o bodočem delu konstituante. Komunisti se prve seje brčkone ne bodo udeležili.

PLEMENITI IN NESEBIČNI RADIKALCI.

LDU Beograd, 9. januarja. V vprašanju finančnega ministristva so radikali po svojih listih izrazili željo, da bi to mesto prevzel g. Drašković, njegov resort pa da bi prevzel Ljuba Davidović. Demokrati se bodo č. tem izjavili, ko pridejo vsi poslanci v Beograd. — Drašković in Davidović sta pa demokrata!

LDU Zagreb, 10. jan. „Večer“ poroča iz Beograda, da sodijo politični krogi, da bo za finančnega ministra imenovan vseučiliški profesor Kumandli.

ALI JE, ALI NE?

LDU Zagreb, 10. jan. Današnja „Riječ“ dementira na podlagi informacij iz verodostojnega vira vest, da je Stojan Protić izstopil iz radikalne stranke. — Včeraj so javili, da je izstopil.

Poročanje o dogodkih v Beogradu spominja nekoliko na Ribničana in njegova dva sina, ki sta vedno vedela za vreme. Prvi je rekel: Dež bo! Drugi pa: Lepo bo!

RADIČ NE GRE V BELGRAD.

LDU Zagreb, 10. jan. Včeraj se je nadaljevalo posvetovanje Radičeve stranke, ki se ga je udeležilo 47 zastopnikov. V vseh vprašanjih se je doseglo popolno soglasje. Soglasno je bilo sklenjeno, da se Radičeva stranka ne udeleži seje konstituante 12. t. m., ker je še vedno v veljavi sedanjih poslovnik. Zastopniki stranke so izdelali nekoliko resolucij, ki se bodo poslate vsem parlamentarnim strankam v konstituanti. Med drugim se v teh resol. tolmači tudi državnopravno stališče Radičeve stranke. Zastopniki Radičeve stranke, ki so bili v Beogradu, so poročali o svojih tamošnjih posvetovanjih ter so bila njihova poročila sprejeta na znanje.

Pred zasedanjem konstituante.

En dan nas loči od prve seje konstituante po praznikih, toda položaj vlade in razmerje med strankami je še vedno nejasno. Nadaljuje se še vedno zakulisni boj za ministrske stole, katerih je še nekaj v rezervi za one, ki so dobre volje, nadaljuje se boj za prisego, ki je gola formalnost in nadaljuje se boj za premoč ene stranke nad drugo. Konca in kraja tej naravnost ostudni igri z državo pa ni videti nikjer. Najhušji je boj za ministrstvo financ. Ta važni ali rečimo najvažnejši del državne uprave je danes v popolni dezorganizaciji. Toda naših narodnih očetov to ne briga mnogo, ali bodo našli med seboj sposobnega človeka, ki bi prevrnjeni finančni voz izvelkel iz blata, ampak gre se jim v prvi vrsti za to, kateri stranki bo vodja najvažnejšega resorta pripadal.

Stranka, to je vse, to je začetek in konec! Pri vsem tem se pa državna kriza razvija lepo dalje. Ne tista kriza strank, o kateri se nam

dnevno poroča iz Beograda resnica in neresnica, ampak državna kriza, katero imamo v mislih, je silna gospodarska kriza, v katero lezemo od dne do dne globlje z vsemi štirimi. Te krize naši gospodje ne vidijo! Oni ne vidijo, da troši državna uprava vsak teden nad 200 milijonov dinarjev, katere si izposoja pri Narodni banki, in nočejo pa ne morejo videti, kaj to pomeni! Oni ne vidijo, kam nas mora pripeljati zastoj v prometu, oni ne vidijo, kam nas mora pripeljati pojemajoča in umirajoča industrija, katere propast bo spravila vse delavstvo v najobčutljivejši in najnesrečnejši položaj dolgotrajne brezposelnosti! Vse to je gospodom deveta briga — glavna stvar jim je, kdo bo sedel pri koritu: ali Pašić ali Protić ali Pribečević in kakor se že vsi ti politični matadorji pišejo, ki imajo vse polno lepih besed za „državo“, ne vidijo pač nič drugega pred seboj kakor sebe in — svojo stranko!

Stranka je vse! Živijo stranka!

Dr. Ivan Tavčar se poslavlja . . .

Včerajšnji „Slovenski Narod“ prinaša sledečo izjavo državnega poslanca in ljubljanskega župana dr. Ivana Tavčarja:

„Pri volitvah v ustavotvorno skupščino me je izbralo napredno volilstvo ljubljansko za narodnega poslanca in sicer kot nosilca liste demokratske stranke. Bival sem deset dni v Beogradu ter se vozil iz Ljubljane do naše prestolnice in nazaj. Takoj pa se je videlo, da se je moja bolezen, ki me muči že skoraj dve leti, posebno vsled železniške vožnje tako poslabšala, da so mi zdravniki odločno nasvetovali, naj odložim svoj mandat. Če bi se še dalje oklepal tega mandata, ostal bi le na videz Vaš poslanec. Ker se skoraj vsak drug dan prekladam po postelji, bilo bi napredno volilstvo Ljubljane brez zastopnika in to v času, ko državi sovražni elementi že zopet spletkarijo ter skušajo v Beogradu vse prevreči. Tak položaj bi ne ugajal niti meni, še manj pa volilcem. Odpovedal sem se torej mandatu, kar s tem svojim volilcem naznanjam. Zahvaljujem se za zaupanje, s katerim ste me volili počastili, in tudi za prijateljstvo, ki so mi ga mnogi izkazali s svojim glasovanjem. Izkazujte oboje mojemu nasledniku g. profesorju Josipu Reisnerju.“

Ako to izjavo prav razumemo, daje dr. Ivan Tavčar v njej slovo političnemu delovanju in prepuča težki politični posel mlajšim, a dvojnivo je, če tudi krepkejšim rokam v svoji stranki. Z njim bo izgubila slovenskega političnega torišča ena najmarkantnejših osebnosti zadnjih 40 let.

On je bil in je osebnost. Mi smo imeli z njim — ne z njim osebno, ampak s principi, katere je on zastopal — marksitero prasko in bojevali smo hude boje, ki so se stopnjevali mestoma do srditosti in do silovitih spopadov. Toda spoštovali smo v njem vedno močnega duha. Nam je ljubi močan nasprotnik, s katerim merimo svoje sile kakor pohleven veterjak, ki se ustraši vsake besede.

Državna industrijska anketa.

Zanimanje, ki se je pričelo za sklicanje državne industrijske ankete, nam priča, da so se različni krogi v državi pričeli nekoliko bolj resno zanimati za vprašanje industrializacije. To, kar pred letom dni ni našlo nikakršnega odmeva, ko so zavrgli vse predloge in načrte s. A. Kristana, ki jih je stavil in dal izdelati v imenu naše stranke, je sedaj našlo odziva. Industrijski so menili, da se jim brez sistematičnega dela

Slovenski narod preganja v zadnjem času nesreča za nesrečo. Nas, ki imamo med armado agitatorjev tako malo političnih talentov, je zadel nesreča, da smo izgubili v najbolj kritičnem času svoje zgodovine svoje najsijsje ljudi. Mi ne govorimo tu o strankah — mi govorimo danes splošno. Umrl je dr. Krek, njemu je sledil v kratkem času dr. Lampe. Nista bila pristaša naše stranke, a čast, komur čast. Tudi dr. Mahnič, naš najsijsji politični nasprotnik, je šel nedavno v večnost, in dr. Šešteršič bega po tujini . . .

Tako smo izgubili talent za talentom. Sedaj se poslavlja od politike še zadnji od stare garde, ljubljanski župan dr. Ivan Tavčar . . . Mi pravimo odkrito: Škoda ga je! Mnogi bodo govorili sicer drugače in trdili nasprotno, toda nas ni sram priznati vrlin in zaslug tudi svojemu političnemu nasprotniku. Tako nam vevlevata naša čast in naša objektivnost.

Dr. Tavčar je osebnost. Ko ga je že trla huda bolezen, se je starček še enkrat vrnal in stopil v volilni boj, kjer je rešil za svojo stranko z močjo svoje osebnosti, ne z močjo liberalnega programa, vsaj še to, kar se je rešiti dalo. Ljubljana ni volila liberalca, volila je gospoda župana, volila je Tavčarja!

Kje je bodoči Tavčar, kje Krek? Ali bodo revni epigoni zmožni s svojimi skromnimi agitatorskimi talenti nadomestiti te glave? Kje so danes tiste žive in silne osebnosti, katerim bo narod sledil brezpogojno in katere bo ljudstvo hotelo zopet imeti prej ali slej namesto mrtvih programov?

To je tisto, kar mi v dr. Tavčarju spoštujemo in visoko cenimo. V njem kot bolniku pa ne gledamo več političnega nasprotnika, ampak človeka dobrega in plemenitega srca. Mila usoda pa naj mu nakloni še veliko srečnih let, katere naj preživi v zaslužnem miru. To mi želimo iz srca kot ljudje, a še bolj bi želeli videti ga zopet na — delu, katerega se ni nikdar plašil.

V zmislu sklepa seje strokovne komisije za Slovenijo se je predložila tozadevna spomenica deželni vladi za Slovenijo, v kateri se opozarja na velike nedostanke v gospodarstvu naše države z ozirom na razvoj industrije. Spomenica zahteva revizijo carinskih določb, trgovinskih pogodb, izvoz nadprodukcije v blagu, olajšavo uvoza surovin, preureditev tvornic v smotrene industrijske obrate in snovanje nove potrebne in našim dobrinam primerne industrije. Dalje zahteva spomenica, da se razmere preiščejo in zlorabe zakonitih določb v škodo naše dežele najstrožje kaznujejo. Končno zahteva spomenica, da se ustanove obratni sveti.

Vsa ta obsežna vprašanja, ki jih s kričečimi primeri iz kovinske in plavžarske stroke spomenica pojasnjuje in se nanašajo zlasti tudi na predelno in lesno industrijo, pa je mogoče rešiti smotreno le na res stvarni anketi, kjer so zastopani delavci, podjetniki in država. Ni nam treba naglašati, da je stvar nujna tudi to poudarja spomenica.

Delavstvu ne more biti vseeno, kdaj se reši ta pereča vprašanja, ker se že ponuja tisočerm in tisočerm delavcev popolna palica v roke. Kaj je danes biti brez dela, brez kruha, ko to ne bi bilo treba, če bi bila velika gospoda o pravem času storila svojo dolžnost, ve vsak delavec. Torej takoj, da nas ne prehitijo še večja kriza!

Za svobodo strokovnih organizacij.

Belgrajski „Socialist“, glasilo srbskih centrumašev, je priobčil resen članek na tisti del jugoslovanskega delavstva, ki v času ko vladna reakcija meče proletarskemu gibanju na vseh koncih in krajih polena pod noge, cepi njegove moči in to na ljubo nekim nespametnim ekzistencam, ki menijo, da se socializem udelejuje s par puhlimi frazami moskovskega pokoljenja. Tu članek:

Ni zgolj slučaj, da se je boljše življenje v deželi, ki je bila brez svobodnega delavskega gibanja, tako zelo ukoreninilo. V dušenju delavskega gibanja, v trpljenju delavskega razreda in mase ruskega naroda, v izrednem položaju, v katerega je bil ruski proletarijat še za časa carističnega režima potisnjen, moramo poleg drugega iskati vzroke boljše življenjske zmagave. Vojna vihra in nesreče, ki so zadele delavski razred po vsem svetu, so pripomogle, da se je boljše življenje misel zanesla v Evropo in zajela dober del njenega proletariata; isto je tudi z gibanjem v Jugoslaviji.

Samo radi tega, ker so bile strokovne organizacije ves čas vojne popolnoma umorjene in razbite, je bilo mogoče skupini usiljivcev, da tudi pri nas pridobi del delavstva za komunistično politiko, servirano iz Moskve, ne vodočo niti računa o moči delavskega razreda, niti o položaju v naši državi.

Strokovne organizacije vznikajo iz samih življenjskih pogojev in razmer, ki jih ustvarja kapitalizem. Ker so vzniknile iz razrednega boja, morajo biti v kapitalistični dobi botevne organizacije delavskega razreda in njihovo uničenje zahteva preči uničenje vzrokov, ki jih delajo potrebne. Če bi pa hoteli organizacije prikočiti po pravcu, ki ne odgovarja njihovemu bistvu in delovanju v zaščito razrednih koristi današnjega delavstva, kar delajo komunisti, ki hočejo pretvoriti strokovne organizacije v revolucionarno sredstvo, bi to pomenilo, podkopati osnove, na katerih počivajo.

Nj samo slučaj, da boljše življenje ne more pridobiti mase v industrijsko razviti deželah, v katerih so strokovne organizacije silne in močne, ker je njihovo bistvo v samih razmerah, katere obstajajo v kapitalistični družbi in ker so sestaven del njenega telesa.

Težnja Moskve, da razbije strokovno gibanje, je ravno eden izmed vzrokov, da ne more pridobiti strokovne organizacije za svojo pustolovsko politiko.

Ni nazadnje niti to slučaj, da medstavlja strokovna internacionala v današnji dobi razcepljenosti delavskega razreda organizacijo, katere je edina v stanju, vezati razbite sile delavskega gibanja in končati njegovo cincanje med levo in desno. Strokovne organizacije niso samo nujen ventilator odnošajev, katere ustvarja kapitalizem, ampak so po svojem bistvu kot gospodarske organizacije delavskega razreda najboljši jamstvo proti vsaki pustolovski politiki, katere bi se želela v

delavskih vrstah uvesti. Koraki, ki so bili te dni napravljeni proti strokovnemu gibanju, se ne dajo z ničemer opravičiti.

Ne glede na to, da so omenjeni koraki gazejni pravici, ki so bile delavstvu zajamčene, sploh ntmajo nikakega smisla in potrebe in predstavljajo politično zabadanje trna v zdravo nogo, ker so gospodarske organizacije osnovane za zaščito delavskih razrednih koristi.

Nič ni razumnije kot stavljati nekemu razredu naloge, katere niso v njegovem značaju ali katerim ni dorastel. Pa je še večje brezumje misliti, da se ta razred more s kakim nasilji prisiliti, da se odreče težnjam, katere so samo izraz razmer, ki že obstajajo v družbi.

Če v naši državi želimo normalnega razvoja teh razmer, tedaj je potrebna pot, po kateri bi hodili in ravno strokovne organizacije bodisi drugod po svetu ali pa pri nas, so tiste, ki so izpodbijale zablode delavskemu gibanju, da ne zalde s pota razrednega boja.

Ravno v času, ko je ta blagodejni vpliv organizacij na gibanje v naših deželah zavzemalo večje mere, kar je imelo za posledico iztiranje velikega števila sindikalnih funkcionarjev iz komunistične stranke in očito podpiralo brzo iztuznjevanje delavskega razreda, ti pridejo izjemne naredbe proti strokovnim organizacijam, katere edino zamorejo podkopati in zadržati pustolovstva političnih kričačev.

Namesto prirodnega procesa, ki se pri vseh delavskih gibanjih ob strani razvija in ki dovađa delavski razred zopet k treznemu marksističnemu prosmatranju položajev, je vlada s tem napadom na strokovne organizacije ponovno povzročila odpor in zavrnja ozdravljenje.

Ko nimamo niti zakonite zaslonbe in stvarne potrebe, postavljati strokovne organizacije v tako usoden položaj, more vlada doseči samo negativne uspeh in povečati kepos v državi. Mi odločno zahtevamo, da odločujoči faktorji uvidijo, da je edini izhod iz stvarjenega položaja ukinitje vseh odredb proti organizacijam in omogočenje njihovega svobodnega delovanja.

To je zadeva delavcev samih in oni bodo, čuvajoč radi svojih razrednih pridov svoje organizacije, to tudi napravili, da onemogočijo v njih politične pustolovce in jim odvzamejo vodstvo v strokovnem gibanju.

Socijalist. konferenca na Dunaju.

LDU Innsbruck, 10. jan. Komisija, ki to je postavila konferenca v Bernu v svrhu priprav za mednarodno socialistično konferenco na Dunaju, je od 8. do 10. januarja zborovala v Innsbrucku. Prisotni so bili dr. Adler (Dunaj), Grimm (Bern), Ledebour (Berlin), Walhead (Manchester). Zastopnik socialdemokratske stranke je telegrafično sporočil, da je vsled neodložljivih or-

ganizacijskih poslov zadržan in je hkrati javil, da se francoska socialistična stranka dunajske konferen- de udeležila. Konferenca se je posve- tovala o organizaciji dunajske kon- ference in je določila posamezne točke dnevnega reda. Za poročeval- ce na konferenci so bili določeni: Za točko 2 dnevnega reda „imperializ- em in socialna revolucija“ za točko 3 dnevnega reda „Metode razred- nega boja“ dr. Adler, za točko 4 dnevnega reda „Mednarodni boj proti revoluciji“ Ledebour. Doslej se je izjavilo 12 držav, da se dunajske konference udeležijo.

PONUDBA AVTOMOBILOV.

LDU Belgrad, 10. Jan. Še tekom tedna se bo rešilo vprašanje o za- sedbi ministrskih mest, ki so priha- rjeni za ostale stranke. V tukajšnjih političnih krogih govore, da bo Pa- šić ponovno začel pogajanja z zem- ljoradniško stranko radi njenega vstopa v vlado.

ŠVICARSKI TISKARJI ZA SOCIJALNO DEMOKRACIJO.

LDU Curih, 9. Jan. Pri številno ob- skani generalni skupščini socialnomo-

kratskih tiskovnih organizacij v cunškem kantonu je bilo odanih za socialnomo- kratko tendenco 350 in za komunistično 125 glasov.

PRVA DIREKTNA BRZOJAVKA S KRKA.

LDU Zagreb, 9. Novinski urad v Za- grebu je prejel danes prvo direktno brzo- javko z otoka Krka, ki se glasi: Vrbnik, 9. januarja ob sedemnajstih. Zadnji D'Annun- ziovi razbojniški zapušča otok Krk in iz ročajo Italijanom mesta Krka orožje in municijo. V mestu se izkrcavajo italijanski vojaki, ki dohajajo s parniki. Med našim prebivalstvom vlada mir in red.

LDU Zagreb, 10. Osrednja vlada v Bel- gradu in pokrajinska vlada v Zagrebu sta ukrenili vse priprave za prevzete uprave v krajih, ki so bili dosedaj okupirani po Italijanih. Otok Rab pripade upravno Dal- maciji, otok Krk in Kastav pa Hrvatski.

D'ANNUNZIO — REŠKI PREDSEDNIK?

LDU Pariz, 9. Zadnje vesti, ki so pri- šle z Reke, potrjujejo, da D'Annunzio ne namerava Reke zapustiti pred bližnjimi volitvami v stavodajno skupščino proste države. V gotovih krogih na Reki se celo govori, da bo ta skupščina D'Annunzia go- tovo izvolila za državnega predsednika.

Razvoj socializma v Jugoslaviji.

Sodrug Vitomir Korač je objavil v božični številki „Beogradskega Dnevnika“ naslednji članek pod na- slovom „Socialistično previranje v Jugoslaviji“, katerega vsled njego- ve zanimivosti podajamo tudi našim čitateljem in sodrugom in jih opo- zarjamo na dejstva, katere člankar navaja.

Uvod.

„Kakor je že mnogokrat kaj kaj razdejalo, tako je tudi svetovna vojna do temelja razrušila organiza- cijsko zgradbo svetovne socializ- ma. Do vojne na celem svetu čvrsto in enotno organizirano, nam socialistično gibanje nudi danes sil- ko največje razkrojenosti. Pravza- prav še obstoja predvojnega (tkzv. drugega) socialističnega internacionala, ki družji največji del organiziranega svetovnega proletariata, toda od nje so se najprej odcepili novi ek- stremisti, ki so osnovali svojo lastno (tkzv. tretjo) boljševiško ali komu- nistično internacionalo v Moskvi. En del socialističnega gibanja, ki se ni mogel odločiti med drugo in tre- tjo internacionalo, pa sedaj nstvar- ja — četrt (centrumaško) interna- cijonalo.

Tako tudi socialistično gibanje doživlja zgodovino vseh velikih so- cialističnih gibanj. Ko je doseglo pomenljivo moč in pričelo biti so- odgovorno za pravilni društveni in politični razvoj, so nastala notranja nesoglasja glede taktike, ki so nara- sla do ostrih nasprotij in dovedla do razkola. Desno realistično krilo se je oprileto dela, da ustvari, kar more, svojih idealov. Levo krilo, nezado- voljno z oportunistom desnega prične boj proti njemu z geslom: čuvanje idealov gibanja. Med tema dvema taktičnima pravce- ma koleba tudi tretji, ki ne ve, kaj in kako bi, dokler v tem koleba- nju samega sebe ne uniči, se zdrabi in ga zmanjka.

Vse socialistično gibanje na svetu se danes nahaja v tem polo- žaju notranjega razvoja. Ta razce- panost ni nikakor znak njegove slabosti. Nasprotno. Socializem prihaja iz dobe propagande in stopa v

dobo ustvarjanja. On preneha biti gibanje in ideologija enega razreda. Če se malo bolj ozremo okoli sebe, se takoj prepričamo, da je tako. Na- sprotnikov socializma je vsaki dan manj: socializem zmaga na vseh črtah. Ne kot hudournik, ki vse poplavlja pred seboj, temveč kot vo- da, ki izvira iz vseh razpok zemeljs- ke skorje. Kakšnega socializma danes se nimamo? Od krščanskega (katoliškega, protestantskega itd.) in nacionalističnega, ki razen imena navadno nimajo ničesar drugega skupno s socializmom, pa do ce- lavskega, kmečkega (agrarnega), malomeščanskega, znanstvenega (kateder-socializem), ki zopet pred- stavljajo vsak zase kopicu teorij in metod.

Ni naš namen, se danes baviti s teoretskim cepidlaštvom. Nasprotno hočemo dokazati, kako se je veliko socialistično vrenje (previranje) odzvalo tudi pri nas in danes ima- mo tudi mi tri socialistične struje; desnico (socialno demokracijo), idelno in praktično kolebaloči in ne- odločen center in levico (komuniste, boljševike). Ker je mnogim bralcem dnevnih časopisov popolnoma neja- sna ta jugoslovanska socialistična mešanica, hočemo na kratko opisati njegov razvoj.

Socialistične stranke pred vojno.

Pred vojno smo imeli v našem troimenskem narodu (če prezremo razne krščanske socialiste) v glav- nem naslednje socialistične stranke: srbijansko, hrvaško-slavonsko, bo- sansko-hercegovinsko in slovensko, potem srbsko-bunjevski del ogrske stranke in slabejša periodič- na gibanja v Dalmaciji, Istri, Reki, Črni gori in Turški. Glavna moč ju- goslovanskega socialističnega giba- nja je bila osredotočena v vrhovi štiri- h strankah, od katerih je bila naj- močnejša srbijanska, a potem hr- vatsko-slavonska, bosansko herce- govinska in slovenska.

Kakor so bile te stranke razde- ljene po mejah držav in pokrajin, ta- ko so bile po nekod tudi razdeljene po svojih delavnih metodah. Toda ker so se vse v glavnem pečale s

propagando svojih načel, ni lajkj opazil te razlike metod. Te razlike v metodi so šele med vojno in po njej postale nasprotja, ki so doved- la do razkola.

Začetek razkola.

Razkol je v glavnem nastal že ob štokholmskem kongresu za časa vojne. Dočim je ena struja smatrala odhod v Stokholm samo za pacifi- stično demonstracijo, kakor so to storili Nemci in Avstrijanci, ga je druga smatrala za delo, ki je že v naprej obsojeno na neuspeh in je sploh hotela Stockholm bojkotirati. Razmeroma najsvobodnejše giba- nje je bilo ta čas po ruski revoluciji v Zagrebu, in so tam tudi vznikle prve klice razkola.

Ta razkol se je pokazal v javno- sti že v poletju 1918. leta. Nastali sta v glavnem dve struji: levičar- sko-boljševiška, ki ni hotela liti sli- šati o praktičnem in reformnem delu, temveč je po ruskem vzoru sma- trala, da je sedaj aktualno delo za vstvaritev in pripravljanje proletar- ske socialne revolucije. Druga soci- jalno-demokratska struja je že od začetka zastopala stališče, da je ru- ska revolucija posebna ruska stvar in da se ona ne more prenašati niti oponašati, temveč moramo socialis- tično delo prikrojiti posebnim na- šim pridobitnim in zgodovinskim razmeram. Za svojo najglavnejšo trenutno nalogo je smatrala ustvar- lenje narodnega edinstva Srbov, Hr- vatov in Slovencev, ustvarjenje de- mokratske države in oživotvorenje socialnih ekonomskih in političnih reformov velikega obsega. Ta struja je od začetka zastopala stališče, da pri nas ni polja za socialno revolucijo ruskega tipa, temveč za stopnjeva- no evolucijo ob borbi s konservativ- nimi in reakcionarnimi družabnimi razredi. Ta evolucija bo hitra in boljša, čim bolj se bo proletarijat čuval približevanja ruskemu primeru in čim bolj bo znal ekonomsko izrabiti svojo socialno in politično moč v boju proti reakcionarnim silam v naši deželi. Če bi nasprotno poskusil izvršiti prevrat, katerega njegove moči zmorejo in za katerega ne obstoje ne zgodovinski ne ekono- mski ne psihološki predpogoji, tedaj ga v tem poskusu nepogojno čaka poraz. A ta poraz potem prinese s seboj nerazumno ojačenje reakci- jnarcev in konservativcev kot go- tovo posledico.

Razkol gotov.

Razlike v teh glediščih so se že v velikem polavile v letu 1918., to- rej še pod avstroogrsko vlado. Za- grebsko socialistični list je zastopal socialnodemokratsko, a sarajevski „Glas Slobode“ boljševiško stališče. Med njima so se razvile ostre polemike, a na konferenci v Zagrebu — ravno pred samim polomom cen- tralnih držav — je prišlo do javnega razkola. Na eni strani sta bila Za- greb in Ljubljana, a na drugi Sara- jevo. Razlika v mišljenju je bila po- sebno manifestirana po prevratu. Slovenci in mi v Hrvatski smo vsto- pili v Narodne svete, a pozneje tudi v začasno narodno predstavništvo, dočim so Bosanci to odbili kot nedo- voljen in protisocialistični čin, kot izdajstvo „socialne revolucije“.

(Konec prih.)

Vpošljite zaostalo naročnino za „NAPREJ“, da se vam njega pošiljanje ne ustavi.

Sodr. iz Nemčije rojakom- proletarцем v domovini.

Sodrug A. B. iz Hamborna v Nemčiji nam je poslal naslednje pismo datirano z dne 23. dec. 1920:

„Z velikim zanimanjem sem zasledo- val potek volilne borbe v Jugoslaviji. Izid volitev pa me ni prav nič presenetil. (Iz- vedel sem o njem slučajno, ker nemška po- šta „Napreja“ nerodno dostavlja) in kaj je vzrok izidu volitev, da so meščanske stran- ke še vedno nobile več? Kaj neki dru- gega kot nevednost, alkoholizem, revščina in bolezen proletariata!

Slovenski sodrug in sodružice! Kdaj boste izprevideli, da Vaša rešitev ni v ne- vednosti in v alkoholu? Ali hočete uničiti kapitalizem z golim pridruženjem in z oro- žjem, dočim kapitalu sami dovažate sred- stva za boj zoper Vas v obliki razcepa lastnih vrst? Imam tukaj priliko, da obli- skujem shode večinskih, neodvisnih social- stov in komunistov, pa vidim, da pa malo delajo. Mišim, da je pri Vas slično. Gostil- ne so prenapoljene proletarcev, knjige leže zaprpane v kotu, Ali na kaj gre še dalje tako? Ne! Pričnimo ob novem letu novo življe- nje! Slovenci trpijo, zdrani sel! Spoznal svoja največja sovražnika: nevednost in alkohol! Odkeni se svojega „Napreja“ z da- šo in telesom in porabi vsako minuto pro- stega časa, da ga bereš! Zapomni si, da Tvoje orožje ni strojna puška in bodalo, temveč knjiga in časopis! Zato še enkrat kličem: Čitaj!

Slovenski proletariati! Pokaži, da si si- cer reven pri denarju, da pa si bogat na duhu in srčni plemenitosti! Pokaži to ob novem letu s tem, da preneha Tvoj brato- moraj boj za vedno! Spomni se, proletar- ec, svojih ljubkih otrok in svoje blede že- ne in zapomni si, da je bolje bolezen za- braniti kot jo ozdraviti. Ideja socializma je ideja ljubezni in miru, ne pa bratomorne- ga boja! Naš cilj ni životi v bratomornem boju, temveč živeti v bratski ljubezni in slogi.

Vaša prva dolžnost, slovenski sodrug! in sodružice, pa je, da se številno „Napre- jih“ naročnikov ob novem letu podvoji in potroj! To bo najlepši odgovor očitkom kapitalistov in njihovih pristaev, češ, da je proletarijat neveden in nezobražen! Proletarske ljubavi in sloge, dela in ploda- polno novo leto želi vsem sodr. in sodru- žicam in vsem čitateljem „Napreja“ sodrug iz Hamborna.

Politične vesti.

+ Njega ni — njega od nikoder ni! Ljubljanski dopisni urad javlja iz Beograda preko Zagreba: Ob 11. uri bi imel dospeti v Beograd dr. Korošec, pa ga do večera še ni bilo!

+ Sedaj bo nekaj! Bivši minister za zunanje stvari dr. Trumbić je posetil danes namestnika bana dr. Bošnjaka, s katerim se je dalje časa posvetoval. — Vsed tega po- svetovanja sta predsednik vlade g. Nikola Pašić in Marcel Zorja v velikih skrbeh!

+ Enakopravnost. Poslanec Milan Pri- bičević je težko obšel tako, da bo moral potovati na Dunaj v svrhu preiskave po zdravniških-spedialistih. — Pred nekaj dne- vi so javili iz Beograda nekaj podobnega o Vesniću, katerega srce (zaradi izgube mi- nistrskega predsedstva?) tako boli, da mo- ra tudi na Dunaj. Vesnić je radikalec — Pribičević pa demokrat; zakaj bi demo- kratje zaostajali za radikali? Torej: hajdi oba na Dunaj!

+ Tri stališča. Pod tem naslovom je „Beogradski dnevnik“ objavil članek, iz katerega posnamemo tale fragment: »V našem političnem življenju prevladujejo tri stališča: Prvo: to državo je treba zru- šiti; kaj bo potem, to je vseeno. — Na

tem stališču stoji frankovci, radičevci in ljeninovci. Drugo: to državo je treba vz- držati, toda takšno, kakršna je. — Na tem stališču stoji beloroki, radikali in demo- krat. Tretje: to državo je treba vzdržati ali treba jo je reformirati, jo izpremeniti v pravo ljudsko državo, kjer ne bo več pa- rasitov in kjer bo vlada socialna pravli- ca, maksimum svobode in blagostanja. — Na tem stališču stoji socialni demokrati. Za le, da so v konstituenti tako malošte- vilno zastopani. Med kmečkim življenjem je še mnogo ljudi, ki še ničesar ne vedo o socialnih demokratih, ali pa ne vedo, kaj socialni demokrati hočejo. Če bi vedeli, bi spoznali, da je program socialnih demo- kratov pravzaprav njihov program. So- cialna demokracija bi igrala pri nas v na- ši državi prav gotovo ono vlogo, kakor jo igra po vsem ostadem kulturnem svetu, če bi le bila stranka združena v vseli državi. V tem slučaju bi gotovo po- stala zelo močna. — Betežimo te besede novinarja g. Ciovarića, ki je s paznim očesom ves čas obstoja naše države zasledo- val delovanje vseh strank, kar jih je v dr- žavi.

+ Vodja dalmatinske vlade je po od- stopu bivšega predsednika dr. Krstelja dr. Desnica.

+ Pokrajinski zbor dalmatinske zem- ljoradničke stranke je dne 6. tm. zboro- val v Splitu in sklenil pristop k Savezu zemljoradnika v Srbiji. — Zemljoradnik vztraja pri onem svojem stališču glede vstopa v vlado, ki so ga označili pri minu- lni pogajanjli s Pašičem.

+ Nov socialističen tednik v Zagrebu, Hrvatski sodrug (centrumaški) so pričeli iz- dajati tednik „Socialista“. Prva številka je izšla v sredo dne 8. januarja.

+ Iz Madžarske. V zadnjih dneh vlada v vladnih krogih v Budimpešti razburje- nje vsled tega, ker bo Madžarska morala Nemski Avstriji odstotiti Zapadno Ogrsko, tkzv. Burgenland, Madžarsko časopisje ro- lini zoper Nemško Avstrijo in zoper mirov- no pogodbo. Zdi se, da se madžarske ofi- cirske čete pripravljajo na nekakšno da- nauzvajajo.

+ V Soliju je umrl zadnje dni James Bourchier, znani balkanski dopisnik „Ti- mesa“. Nascil se je pred 35 leti v Bolgar- ski in kmalu je zaslovel kot najboljši in- formator angleškega javnega mnenja o balkanskih zadevah. Izguba njegova je za- dela vseh bolgarski narod; pokopan bo na državne stroške v zgodovinskem ruskem samostanu.

+ Nov estonski kabinet. Estonska kon- stituanta je končala svoje delo. Nova usta- va se že izvaja — sredna Estonska! Za- stopniki delavstva in kmetov tvorijo naj- močnejše stranke, ki bodo sestavile nov kabinet.

+ Nova vojna zvezo? Dopisnik „Dal- ly News-a“ poroča v dolgi brzojavki, da v slučaju, če bi ne prišlo do sporazuma gle- de omejitve pomorske oborožitve med Ze- dinjenimi državami, Angleško in Japonsko, bi Zedinjene države in angleški dominion ob Tihem oceanu (Kanada in Avstralija) sklenili pomorsko vojno zvezo. Odkar je gotovo, da bo Hardingova struja prodrla, so se začeli ameriški republikanci opaga- ti z avstralsko in kanadsko vlado radi te nove konjunktura, ki čemer je veliko pri- pomogla izjava avstralskega premiera Hu- ghesa, da se veseli vsake nove ladje, ki jo spuštilo Amerikanci na morje. S Kanada ima Amerika skupne koristi proti rumene- mu naseljevanju. Novozgrajena kanadska mornarica bi se postavila pod eno povelj- stvo z ameriškansko in bi uporabljala ista torišča na obalah Pacifika. Dopisnik pravi, da prihajajo njegove informacije iz neov- rgljivih virov in da bi bilo vsako angleško zankovanje zgolj laž. No, nekaj bo vse- eno na vsem tem, kaj vemo, kako maio še vpliva Angleška na svoje naselbine.

LISTEK.

I. Suchy:

Elizijada.

(Dalje.)

IX.

„Nekoč je prišel Jainavalkya, najmo- drejši brahman, na dvor videhašega kra- lja Janaka. Kralj ga vpraša, česa ti poze- li, ali krav ali usgan. Jainavalkya je pozele oboje. In kralj je sklical brahmane svojega kraljestva. Pod zborovalnico pa je ukazal pripeljati tisoč snežnobelih krav, kojih ro- govje je bilo okovano s čistim zlatom. Ko so bili zbrani vsi učenci brahmani dežele, jih je nagovoril nastopno: »Kdor med vami prav reši vprašanje v čem je zaosnovan vesoljni svet, le-ta dobi teh tisoč krav.«

Najprej je govoril najvišji kraljev sve- čenik: »Vesoljni svet je zaosnovan v ognju. Zakaj Agni je ogenj. Po agnikotramu (ognjenih žrtvah) prvotjajo vsa bitja. Z lesom, ob katerem se drgnejo nebesa in zemlja, je nastal svetovni ogenj, v tem na- stajajo in prestajajo bitja. Radi tega je ve- soljni svet zaosnovan v ognju.«

Drugi brahman je govoril:

»Svet je zaosnovan v vodi, zakaj voda je hrana in iz hrane obstajajo bitja.«

Tretji brahman je govoril: »Ta svet je zaosnovan v vetru; zakaj veter je sapa sveta in v sopenju obstajajo bitja.«

Četrti brahman je govoril: »Svet je zaosnovan v prostoru. Zakaj v prostoru so pritrjeni motvozni vetrovi. Čim se ti raz- trgajo, propadejo zvezde, ki so z motvozli pritrjene ob polarni zvezdi. Tako je svet zaosnovan v prostoru.«

Peti brahman je govoril: »Prostor je osnovan v zavesti. Zato je svet zaosnovan v zavesti.«

Naposled je govoril Jainavalkya: »Ogenj, voda, veter, prostor in zavest, pravite. Jaz pa rečem: Ono, kar je v ognju in je različno od ognja, to, česar očenj ne pozna; ono, kar biva v vodi, v prostoru, v zavesti in je d teh različno in ga ti ne po- znajo, — to je tvoja duša, notranji vodnik, tvoja nesmrtnost. Vidno je in vendar se ne more videti, čutno je in se ne more čutili, spoznavajoče je in se ne more spoznati. Iz- vora njega ni nikogar, ki bi videl, nikogar, ki bi čutil, nikogar, ki bi spoznal. Kar se razločuje od njega, to je polno trpljenja.«

Tako je govoril Jainavalkya ter odšel. Kralj Janaka pa je zaukazal svojemu vrhovnemu pastirju, naj pošene teh tisoč krav k puščavniku Jainavalkyju, najmo- drejšemu brahmanu.

In jaz sem bila krava vodnica in vseh tisoč belih krav s pozlačenimi rogovi je sledilo zvoku mojega zlatega zvonca.

Nespametno in nepotrebno je tedaj, da greste še v deželo namišljenih živali, za- kaj jaz sem pramodrost Indije, jaz sem sveta Upanishad.

Oglasila se je gazela:

»Priznavam vsemodrost krave Jainavalkya. In vendar ne bi bilo prav, če bi njo priznali za kandidatk. To prednost ima po mojem mišljenju edino ona žival, ki je bila v najtesnejši zvezi z — Buddho.«

Slon Poros je v neodločnosti majal s svojo veliko glavo in pomeljeval z malimi čmi k Bucefalu rekoč:

»To je res težavna stvar. Ne dvomim tudi jaz, da je častitljiva krava Jainavalkya kot vsemodrost Indije vredna biti pro- glašena kot največje časti vredno bitje. Na drugi strani je pa Buddha priznan kot naj- večji sin Indije.«

Bucefal je odvrnil:

»Znano nam je, da vsaka stranka kan- didira dve živali. Tako je postavila kr- ščanska stranka dva kandidata: mulo in oslička, mohamedanska tudi dva: velboda in mačka. Tedaj je umestno, da postavi tu- di Indija dva kandidata: belo kravo Jainavalkya in pobožno gazelo.«

Slon je bil z odgovorom zelo zadovo- ljen, gazela pa se je protivila predlogu, ker smatra kot vrednega kandidata edinolo častitljivega Ratnapala.

»Kdo pa je ta? Je vrasel Poros.«

X.

In gazela je pripovedovala:

»Ratnapala je bil kraljev slon, kakor ti, stric. Bil je na dvoru kralja Bimbisara, vladarja magadhaške dežele. Ratnapala je slovel radi svoje velikanske rasti in stra- sne divjosti. Večkrat je ušel z dvora ter drvel po ulicah uničujoč vse, kar mu je prišlo nasproti.

Nekoč je prišel na kraljevi dvor Buddha. Buddha je bil, kakor je znano, kraljevega roda. Na dvoru kralja Suddhoda- dana sta bivala kraljevit Siddharta, po- znejši Buddha* in njegov bratranec De- vadatta. Stednji nikakor ni maral Sidd- harte.

Ko je tedaj Buddha prišel na dvor kra- lja Bimbisara, je Devadatta podkupil stre- žaje, da so izpuštili stražnega Ratnapala na ulico, kjer je ravno šetal Buddha s svojimi

* Buddha, ustanovitelj buddhizma. Ime Buddha znači toliko kot »vzbujeni« in je le nekaj epitetov ornans, približno tako, kakor Kristus - izveličar. Bi pa je Buddha, katero ime si je pridjal šele, ko je spo- znal vso resnico o slovesnem trpljenju, sin kralja Suddhodana. Imenovali so ga Siddhattha in ker je bil iz rodu Sakya- Oátamo, — Samano Gotamo, asketa Oó- tamo.

učenci. Ko so le-ti zagledali besno žival, so se poskrili in prosili Buddho, naj tudi on zbeži. Buddha pa se je ustavlil in mirno zrl slonu v oči. Ratnapala se je približal Vzvišenemu s povesenim ritcem. Buddha ga je pogledivši po čelu odgovoril: »Ne ra- ni Vzvišenega, zakaj to rodi slab sad. Ne besni in ne bodi tudi prenehak, zakaj oboje prinaša slab sad. Delaj tako, da boš enkrat stopil v blaženstvo!« In slon se mu je po- koril ter odšel v hlev; odahdoh je bil krot- ka, nesobesna in tudi ne prenehak žival.

Po mojem mišljenju bi bil Ratnapala vreden kandidature.

»Dobro«, je odgovoril Poros. »Pa ga pojdemo iskat. Nedvomno veš ti, kje se na- haja.«

»Vem, stric. Toda trenutno ga ne mo- remo obiskati, ker je ravnokar vtopljen v sveta razmotrivanja.«

»Pa počakajmo«, je rekla Kleopatrina kača ter se zvilja v kolobar.

»Dobro, vi počakajte«, je dela gazela, »jaz pap oletim v log in čim se Ratnapala zbudi iz razmotrivanja, vas obvestim, ka- kor hitro me ponesejo moje tenke nožice.«

Predlog je vsem usajal. Poros se je naslonil ob drevesno deblo in Bucefal je legel v mehko travo.

(Dalje prih.)

Mednarodne socialistične konference na Dunaju, ki se bo vršila dne 22. februarja t. l., se bodo udeležile, v kolikor dosedaj znano, naslednje socialistične stranke: Angleška neodvisna delavska stranka (S. L. P.) po ss. Wallheadu, Shirwellu in Hudsonu in še nekaj drugih, Neodvisna socialistična stranka (Ledebour), švicarska socialistična stranka (Grimm), nemško-avstrijska (Adler) in francoska socialistična stranka (P. Faure). Konference na Dunaju se udeležijo tudi srbski centrumski, po Lapčeviću in Topaloviću, (Januarska številka revije »Der Kampf«) prinaša prevod nekaterih važnejših mest iz manifesta srbske centrumske struje (Op. ur.) Našo stranko bodo na dunajski konferenci zastopali sodrug Evin Kristan, dr. Milan Korun in Zvonimir Bernot. — Predpriprave za dunajski kongres vrši pravkar posebna konferenca, ki se je za to dne 8. t. m. sestala v Innsbrucku.

Komunisti na Češkem. »Pravo Ljudje«, da zborujejo danes v Libercu zastopniki nemških in čeških komunistov in da se bodo pogajali glede ustanovitve skupne komunistične stranke.

Enotnost skušajo rešiti Italijanski socialistični poslanec Lazzari, bo predložil na kongresu v Livornu resolucijo v prid enotnosti revolucionarnega proletariata. V tej resoluciji bo stalo, da reformistične in centrumske skupine v stranki ne pomenijo nikake nevarnosti za enotnost komunizma, ker je komunizem tako in tako pripoznan od vseh socialističnih frakcij. To izjavo smatrajo v italijanskih socialističnih krogih kot zadnji požek, da bi se rešila strankina enotnost.

Nemški železničarji so dosegli pri vladi 50-66 odstoten povzede na svoje plače.

Pamet, pamet! Komunistična stranka Nemčije objavlja v »Rote Fahne« odprto pismo političnim in strokovnim delavskim organizacijam, v katerem predlaga skupno delovanje. Odgovor na to povabilo se pričakuje do 13. januarja. V primeru odklonitve bi komunistična stranka Nemčije sama pričela in izvršila boj. K tej objavi veli »Vorwärts«: Najno bi svetovali komunistom, naj opuste take burke in naj

enkrat z zastopniki velikih delavskih organizacij sedejo k pametnim pogajanjem za miru.

K odklonitvi generalne stavke po zastopnikih ostravkega delavstva pripomnja »Večernik Prava Lidu«: »Treba je zlasti zabeležiti, da je omenjena konferenca soglasno odobrila sklepe londonskega vsestrokovnega kongresa, ki stoji na podlagi amsterdamske strokovne internacionale, ki jo češki komunisti nazivajo žolto. — Se že jasni!

Tretja Internacionala in čsl. komunisti. Strankino zastopstvo je sklenilo, da se mora delavstvo kar najbolj poučiti o pogojih III. Internacionale, po krajevnih organ. se mora diskutirati o njih, tako da bo vsakomur čimprej jasno, da je potrebno biti vsakemu razredno zavodnemu delavcu v zvezi III. Internacionale. Na zboru, ki se bo vršil 26. in 27., po potrebi tudi 28. marca t. l. se bo glasovalo o pristopu k III. Internacionali. Se pred zborom bo pa izveden po vseh krajevnih organizacijah referend in o pristopu. Na zboru pa bodo glasovali le člani, ki so od 1. febr. t. l. člani stranke, zato je potrebno, da se ugotovi število stranki zvestih članov. Ako se izvede na zboru tudi ujedinjenje stranke ne glede na narodnosti, se bo izvedlo to 28. marca. — Vendar že enkrat, da si bomo na jasnej.

Ogrski komunisti rešeni? Vanderveide je dobil v Parizu zagotovilo, da ogrski komunisti ne bodo kaznovani, ampak jih bodo izmenjali z madžarskimi ujetniki v Rusiji. Ker je bilo zagotovilo dano v Parizu, bo na njem nekaj resnice! Pogajanja med ruskim in madžarskimi zastopniki v tem vprašanju so se že pričela. Vodi jih dr. Nausen.

Lazarev, eden izmed »upitnih« članov III. internacionale je hotel s svojo ženo na Angleško in v Ameriko, toda estonska policija ga je prečela v Revelu in poslala zopet v Rusijo.

»Inmaniter«, dosedanje glavno glasilo francoske socialistične stranke v Parizu, je prevzela nova francoska komunistična stranka. List bo vodil Marcel Cachin. Tajnik komunistične stranke je Frossard. Socialisti si ustanove nov list.

odpeljali z vlakom v Ljubljano. Da bi se vseh grehov očistili, sta šli najprej v kopalnice in potem k obedu v prvovrstno restavracijo »Stone«. Po opulentnem in mastnem obedu pa hačli v trgovino. Nakupili sta si blaga in perila za 30.000 K in dve ročni košari, v kateri sta dali vse reči ter shranili pri nekem trgovcu na Sv. Petra cesti v bližini »Wilsona«. Po tem napornem delu je bilo potrebno okrepčilo. Posetili sta restavracijo, Fridel, ki je bila bolj zvitva kot Frankovičeva, je odšla pod pretvezo, da si poišče stanovanje, kamor ne bo prišla policija. Fridel pa je odšla k trgovcu, vzela obe košari in pobegnila z vlakom proti Zagrebu. Kor se Fridel 3 ure ni vrnila, je šla Frankovičeva po košaro, a je z začudenjem izvedela, da jo je njena sokrivka popihala z vsem nakupljenim blagom. Frankovičeva je prenočevala v nekem hotelu in bil dne 5. tm. aretirana. Policija je našla pri Frankovičevi še 8271 K, zlato verižico, tula vro, črno serpo in nov dežni plašč, Frankovičeva je policija izročila dežnemu sodišču. Mlada drzna tatica je zlatino skrila v zelo dotikaten del ženskega telesa. Manica Frankovič, mlada kuharica, je doma iz Voloske. Hotela jo je popihati kot svetovna vele dama preko demarkacijske črte.

Nevarna vlomilec prijet. Dne 5. t. m. zjutraj je Alojzij Zalokar zapazil, da je bilo v noči v njegovo čevljarstvo delavnico v Florjanski ulici št. 6 vlomljeno ter odnesenih 17 parov raznih čevljev v vrednosti čez 9000 K. Tatvino je javil takoj stražnici št. 5, ki je nato obvestila vse druge oddelke v svrhu zasledovanja. Še isto jutro je stražnik zapazil na Starem trgu nekoga mladeniča, ki je prodajal par novih ženskih čevljev. Radi suma, da bi bil morda čevlji ukradeni pri Zalokaru, je prodajalca ustavil. Priveden na policijsko ravnotejstvo k nadzorniku Ljubčan, se je izdal za Nikola Ivančiča, begunca iz Trsta. Ker ni posedoval zmanjkih dokumentov, so ga natančno preuštirali in ugotovili, da je identičen z Nikolom Lukaričem, rodom iz Reke, ki je že meseca januarja 1920 pobegnil iz zaporov v Zagrebu. Slednišč je Lukarič vlom priznal, izročil so ga dežnemu sodišču v Ljubljani.

Zločin v Spodnji Sv. Kungolj. V noči Treh kraljev je v gostilni Burghard nejd Franc Rlert iz dosedaj neznanih vzrokov obstrlil z vojaško puško več oseb, med temi je Marija Sorn obležala mrtva, ostale osebe pa so težko ranjene.

Ponarejene tisočdinarske banknote. Zagrebška policija je prišla na sled novo ponarejenim tisočdinarskim novčenicam. Ker so jako slabo izdelane in brez vodnega znaka, niso nevarne.

Tragična delavskega življenja. Dne 7. tm. se je v Mariboru na Karčevini obesil 60 letni pomožni delavec Krištof. Gosposdar pri katerem je služil mu je prejšnji dan za prazen nič odpovedal službo. Kakor potrebno je pač starostno zavarovanje! Daleč smo še v Jugoslaviji s socialno politikol

Roparski napad na postajo Ormož. Na kolodvorsko postajo Ormož se je te dni izvršil roparski napad. Prišlo je noči topa oboroženih mož na kolodvorsko postajo, nastavi službojucemu uradniku nož in revolver na prsi in zahteva denar. Najprej je moral oddati svoj denar, potem denar iz blagajne in ker je bilo še vse to premalo, so zahtevali še denar iz glavne blagajne. Ali do te blagajne uradnik nimaa vseh ključev. Torej hajdi, zbuditi načelnika. Ko grede buditi načelnika, pride nočna straža s svetilko. Napadalec so zbežali. Domneva se, da je to neka hrvaška roparska tolpa.

Pristojbine za brzofavke, predane na postajah južne železnice, Ministrstvo za pošto in brzofav v Beogradu je dovolilo, da poviša južna železnica s 15. t. m. približek k pristojbini za zasebne brzofavke od 2 na 4 pare od besede.

Po svetu.

D' Annunzijski milijoni. Italijanska žandarmija je aretirala 3 legionarje, ki so skušali odnesti D'Annunzijsvo osebno blagajno. V blagajni je bilo 20 milijonov lir! Za Italijo ni vredno umreti, je rekel D' Annunzio, ker se je spomnil svojih milijončkov...

Ameriške novice. V Chicagu ustanovi socialistična stranka velik socialističen dnevnik. Organizirali bodo tudi posebno socialistično poročevalsko službo. — Da bi premotili delavstvo, so ameriški velepodjetniki začeli ustanavljati nekako podjetniško-delavske organizacije, ki pa vsled zavodnosti delavstva gotovo ne bodo uspeli. Mehikanska vlada se je lotila nacionaliziranja podjetij. — Brezposelnost v Združenih državah stalno narašča. Kapitalisti pravijo, da bi kriza takoj prenehala, če bi Amerika sprejela velikanska naročila sovjetske Rusije.

Zbor češkoslovaške cerkve je bil sklican na 8. in 9. januarja t. l. v Prago. Naloga njegova je določiti nauk te nove cerkve.

Sredstvo proti tuberkulozi. Radi spretnih in nukepolnih poskusov podpravnatelja Pasterničevega zavoda dr. Calmetta se nudi človeštvu blagodejna iznajdba, Tuberkuloza pri živalih je premagana. Dr.

Calmetta je izjavil, da je to šele začetek in da se nam odkrivajo še nove možnosti, ako bomo v tej stvari napredovali.

Kako je čez noč postal večkratni milijonar. Galijski žid Izidor Krumholz je bival dolgo let v Ameriki, vendar pa si ni priurinal ničesar. Po preobratu l. 1918 pa je slišal, koliko vrednost ima dolar napram avstrijski kroni. V New Yorku je torej ukradel 50.000 dolarjev, se odpeljal na Dunaj in tu je imel kar naenkrat 35 milijonov kron. Tatvina pa je bila potom konzulata raznanjena tudi na Dunaju in milijonskega tatu so brilihi detektivji ujeli. Sedaj Krumholz je še sanja o svojih milijonih v ječi.

Otvoritev brzofavnih zvez z Rusijo. Great Northern Telegraph Company v Stockholmu je določila svoje zastopnike za pogajanja med Švedsko in Rusijo glede otvoritve brzofavnih zvez.

Češkoslovaški komunisti so si zadnje dni ustanovili lastno Delavsko zadržno knjigarno in založništvo v Pragi. — Strankino imetje pa žele sedaj z glasovnim deliti, ker ne morejo dobiti vsega. Stranke, ki bi dobila večino, naj ima »Ljudski dom«, ona z manjšino pa hotel Monopol. Če le pojdeli??

Iz strok. organizacije.

Sestanek vseh zaupnikov kovinarske podružnice Ljubljana se bo vršil v četrtek 13. tm. zvečer takoj po delu. Polnoštevna udeležba nujna. — Načelnik. —

Gospodarstvo.

Dovoljen uvoz živine v Slovenijo. Minister za poljedelstvo in vode je zopet dovolil uvoz živine iz Koroške v Slovenijo.

Ustanovitev tovarne za lokomotive in vagoni. V Brodu na Savi snujejo tovarno za lokomotive in vagoni pod imenom »Prva lugosl. tvornica vagonov, strojeva, mostova d. d. u Brodu na Savi«. Delniška glavica bo 20 milijonov kron, ki jo bodo tekom 3 let zvišali na 200 milijonov.

Ena milijarda! V doslej po Italijanih zasadenih krajih Dalmacije, se baje nahaja za eno milijardo neizgospodanih starih avstro-ogrskih bankovcev, ki jo bo morala naša država zamenjati. To bo copet težko finančno breme.

Nadprodukcija premoga na Angleškem. Iz Londona javljajo: Vsi del slabe trgovine s premogom so zaprli več premogovnikov v Wales. V Weath so zaprli 7 rofov. V Ammen so lastniki premogovnikov obvestili delavstvo, da ga odpuste od dela. Akcije pomorskih transportnih družb v južnem Walesu so znatno padle.

Rusija nabavlja lokomotive. Krasin je svoje potovanje v Moskvo odgodil, da sklene z angleško tvrdko Armstrong pogodbo za nabavo lokomotiv. Naročilo obseva znesek 5 milijonov funtov sterlingov.

Kulturni vestnik.

Komorni koncert kvarteta Zika za srednješolce v nedeljo 9. tm. je nad vse dobro uspel. Nabitno polna dvorana dijaštva je jasno pričala o velikih potrebah prirejanja takih in stiknih koncertov za dijaštvo in globoko občuteno izvajanje posameznih točk (Haydnovega D-mol, Mozartovega B-dur in Beethovnevega C-mol kvarteta) po kvartetu Zika — izpopolnjeno po razlagi g. prof. dr. Kozine — bodi vsem, ki z ozirrom na prirejanje stiknih koncertov še cincajo, v izpodbiho. Če že ne večkrat, se bo moralo take koncerte prirejati vsaj vsak mesec enkrat. Kvartetu Zika, ki je na tem mestu pričel orati ledino, bodi izročena zahvala.

»Jadranka«. Prejeli smo prvo januarsko številko »Jadranske«, glasilo slovenskega žensstva v Julijski Benečiji. Vsebina: Naša svrha. — M. Gregorčičeva: Razglednica — Gračanova: Rodnemu jeziku — Vzgojno delovanje — M. Stepančičeva: Zamet — Posnemajmo dobre nauke — Resignacija. List izhaja mesečno. Posamezna številka veľa 80 stotink. Poverjenica »Jadranka« za Jugoslavijo je gđ. Nada Pertotova v Ljubljani, Dunajski cesti 6. III. nadstropje.

»Engels kot mislec.« Pod tem naslovom je v Berlinu pravkar izšla knjizica, ki jo je spisal sodr. dr. Maks Adler, ki je že svojčas izdal knjigo »Marks kot mislec«. Gornja knjizica je izšla v zalozi »Verlags-gesellschaft Freiheit«, Berlin.

Wagnerjeve opere v Parizu zopet igrajo. Kakor znano so jih ob izbruhu vojne iz nacionalističnega sovražna Francozi prepovedali igrati.

Največji angleški pisatelj in novelisti sedanje dobe je Thomas Hardy. Londonska »Tribuna« poroča, da je izven svoje domovine skoro nepoznan. Francozom je znan le iz enega prevoda. In Angleži ga smatrajo za prvaka svojih sodobnih piscev. Morda pa Francozom ne ugaja? Čehi n. pr. ga prestavljajo precej.

Dopisi.

Rogaška Slatina. Tukajšnje zdravilišče se nahaja v vedno slabših finančnih razmerah. Temu pa je krivo edino slabo gospodarstvo. Pred vojno se je odposlalo 400 vagonov kisle vode, preteklo leto pa še 100 vagonov nel Pred vojno je bilo nastav-

lenih pri zdraviliški upravi šest do sedem uradnih moči in te osebe so opravljale pozimi in poleti vsu službo tega podjetja, danes je pa poslato to zdravilišče navaden zavod klerikalnih »Bummel«-studentov in pribežališče Marijinih devic! Ogledno si ta gospodarstvo nekoliko bližje! Prvič ni na mestu, da je ravnatelj nastavlil svojo hčerko za uradnico, ki je njemu podrejena. Gospod ravnatelj pravi, »mi moramo študenti.« Da, to je vse lepo, da se štodi, ali ne na račun ubogih izstradanih železcev delavstva. Ravnatelj je zvišal plače uradnic. Mi nimamo prav nič proti temu, da se je zmožnim uradnikom plača zvišala, vnebovpijoči greh pa je, da se ubogim delavcem odteguje, kjer se le more. Dnevni zaslužek je 22 kron. Doselej smo imeli delavci kuhinjo in malo aprovizacijo, da smo nekoliko ceneje dobili malo filozofa, želja lid, sedaj so nam pa to kuhinjo enostavno odvzeli! Ubogi delavec si naj išče za teh uslužb 22 kron brano za sebe in ubogo družino, kjerkoli hoče. Seveda pri nas ubogih revežih »šparajo«, drugod pa močeno v polnih rokami državne kronice na cesto. Nastavljenih je toliko priganjencev, da se med seboj prepražo in pretravajo, tako da bosta morala gg. Zajc in ravnatelj Dolene še nad temi priganjaci nadzornostvo ustanoviti. Zdravilišče še ni imelo nikoli nastavljenega židarskega poljra, ki bi nadzoroval dva, kvečjemu štiri židare, ki delajo samo mala popravila pri poslopiu. Teli par židarjev je prej nadzorovalihnik Slave in je bilo ravno tako vse ob pravem času narejeno kakor sedaj, in zraven si je zdravilišče prištedilo mesečno 2200 K, kurjavo, stanovanje in luči Ravno isto je pri gospospodični ključarici. Ima visoko plačo, zraven pa še plača zdraviliška uprava soparatno postrežnico, ki tej gospospodični nočni posodice ven nosi. Pri poviljanju plač se ni oziralo na osebe, ki že imajo leti posteno opravljajo svojo službo, nimajo nobenega prostega stanovanja in morajo hoditi domov cele pol ure in še več k svojih družini v dežju in snegu. Zahajovali smo že od deželne vlade, da naj pošteno pomete v tem zdravilišču ali žalibog kupiti še kakaj večno večji kup smeti in gnjilobe.

Celje. Napredovanje v višje činovna razrede je v Celju na dnevnem redu. Seveda na državne stroške oz. stroške dave koplacovalcev! Tako nam med drugim poroča »Nova Doba« s dne 8. jan. pod »Osebnost vest«, da je policijski pristav, g. Fr. Logar, ki je bil v Trstu kancelist, postal ravnatelj celjske policije in je dodeljen v 8. čin, razred. — »Nova Doba« mu čestita kot vrlnemu somišljeniku k napredku. Iz takih vrst je razvidno, da imamo v Celju strankarsko policijo. Oče, a pardon, ravnatelj, je demokrat, otroci (policaji) so pa navadni socialisti. Pač lepa varnostna družba za socialiste. To nam je preganjanje mesecema aprila in maja dovolj jasno pokazalo. Sedaj tudi vemo, zakaj je na shodu v »Narodnem domu« Narodni socialist Fakin bil tako razburjen na ministre, ki izhajajo iz političnih strank, ker to najbrže koristit strankinim somišljenikom pri razdeljenju činovnih razredov. Ja, ja, demokrati čestitajo k Logarjevemu napredku. Narodni socialisti (policaji) pa sline cedijo!

Sport.

Za delavsko Olimpijado. Stadion na Letni, kjer se je vršil lansko leto vsesokolski športni zlet, nosi že danes velike napisne »Stadion delavske Olimpijade«, ki naj bi se vršila letos junija in ki naj bi bila manifestacija delavske skrbi za telesno kulturo, le stelo ogroženo vsled spora v socialno demokratski stranki Češkoslovaške. Levica agitira namreč na vsu moč proti predsedniku D. T. J. sodrugju posl. Hummelhausu in izdala je geslo: »Niti vinarja Hummelhausovi Olimpijadi!« Predsedstvo I. okrožja D. T. V. s sedežem v Pragi je zato izdalo vsam Del. tel. jednotam oklic, ki kliče vse telovadce na boj proti razkolnikom! Varujte našo Olimpijado pred rušitvi! — Pravi oklic — Olimpijada je za vse češko-slovaški razredno zavedni proletarijat in z njo se ne sme igrati noben neodgovoren demagog. Vse prazne fraze oddiknite in lotite se koristonosnega dela za Olimpijado. — Sodrugi upajo, da se spor v D. T. J. reši. Tudi mi želimo, da se ne zamane našo bratsko organizacijo spor, ki bi bil nam v sramoto in sovražnikom našim v radost.

A. C. Sparta na turneji. Revanche tekma z A. C. Bilbao končala z drugo zmago Čehov 4 : 1. Zadnja borba Čehov na Španskem bo 6. tm. Potem odidejo ti v Švice, kjer bodo igrali v Bazlu s klubom »Old Boys Basle«. Score dosedanjih tekem je 19 : 2 in sicer v Genovi z »Genus Kriket 8 : 0, z »Andrea Doria« 4 : 0, v Bilbao pa z A. C. Bilbao prvič 3 : 1, drugič 4 : 1.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Veliko trgovišče, sodrug S. S. Ker ste pristojni v Trst, boste morali prositi za naše »Zdravilstvo«. Obrnite se, če potrebujete še natančnejši informacih, na politično oblast, na okrajno glavarstvo.

Gospodu S. S. Ptuj. Vašega c. dopisa »Kaj pa je z mello,« pri najboljši volji ne razumemo. Opišite nam stvar c. jasnejši besedali.

Dnevna kronika.

Pridobitev državljanstva v naši kraljevini. Rok za vlaganje izjav opcije po § 11 uredbe o pridobitvi državljanstva ki je bil prvotno določen na 15. t. m. je podalšan do 15. marca t. l. — Izjave opcije za državljanstvo Avstrije, Češkoslovaške, Poljske, Romunije v zmislu §§ 22 iste uredbe pa je vložiti do 15. januarja 1921. Ker vlagajo stranke prošnje za državljanstvo brez predpisanih prilog, se ponovno opozarjajo vsi bralci, da se drže točno predpisov uredbe, ker se drugače povzročaa nepotrebno delo.

Postaja upravi. Skandaloznega dostavljanja našega lista vsem, ki so nam naročeni, še ni konec, dasi smo že opetovano ožigalsi obnem z drugimi listi neredno poslovanje poštnege prometa. Slej ko prej se pritožujejo naši naročniki nad zakasnelim prejemanjem, pri čemer se večkrat zgodi, da prejmejo nekateri bralci v Ljubljani in bližnji okolici po tri ali štiri dni stare številke »Napreje« iz — Maribora! To je ena vrsta slučajev, veliko številko drugih pa smo si zaenkrat samo zapomnili. Kakor z listi, tako se dogaja tudi z drugimi pošiljatkami. Nas nikakor ni več volja, da bi še nadalje samo opozarjali, če zg., ki vodijo poštno upravo, nečelo razumeti, da so zato plačani, da svojo dolžnost vršijo tako, da ni javnosti v zgražanje, naj posledice samim sebi pripisajo. Naše naročnike pa prosimo, da nam še nadalje nemudoma javijo vsako nerednost.

Iz uradnih listov. »Uradni list« št. 1. t. l. prinaša uredbo ministrstva za trgovino in industrijo o zaščiti industrijske svloine, t. j. o patentih, Zlgih, upravi industrijske zaščite, o priljavi patentov, o priljavi in pooblastilu zastopnikov lid. Poverjenostjo za kmetijstvo v Ljubljani razpisuje tri mesta kulturnih tehnikov v X. oz. IX. činovnem razredu, ter mesto zadržnega nadzornika za stanovsko in gospodarsko organizacijo kmetijstva.

Diskusije o načrtu ustave priredi društvo Pravniki. Prva se vrši o ustavi in verstvu v četrtek, 13. t. m. popoldne ob 5. uri v sodni palači soba šte. 79. Poročevalca gg.: univ. prof. dr. R. Kušelj in vodja poverjenostjo za uk in bogočastje dr. Fr. Skaberne.

Mariborski elektromonterji so v mezdnom gibanju. Naj nihče ne potuje lja.

Stavba carinskih skladišč v Ljubljani. Po sklopu medministrske carinske komisije na konferencah v Ljubljani ima južna železnica zgraditi na glavnem kolodvoru carinsko skladišče za približno 200 vagonov blaga in carinske pisarne. Prostor, ki prihaja v poštev, je oni med Ranžingerjevim skladiščem in Martinovo cesto, ozloma on ob Rosljevi cesti pri kolodvoru,

Delavsko pevsko društvo »Naprej« v Celju je imelo v nedeljo, dne 2. januarja l. l. svoj redni občni zbor v Gaherju pri Sveti. Predsedem je predsednik sodrug Gorjanec ugotovil sklepčnost občnega zbora; nato so sledila poročila posameznih funkcionarjev, ki so bila z odobrenjem sprejeta. V novi odbor so bili izvoljeni sledeči sodruzi: Gorjanc Josip, predsednik; Kač Martin, namestnik; Holcinger Anton, blagajnik; Leitner Peter, namestnik; Kolenč Gustav, tajnik; Leban Leopold, ekonom; Lavrinec Anton mlajši, arhivar; Zor Ivan in Knez Ivan, kontrolorja; Vodeb Miško, praporščak; Filipič Alojzij, rogač; Ošec Franc in Lah Štepan, zadržnika. Redne pevske vaje se določijo za vsako sredo in petek točno ob pol sedmi uri zvečer. Novi odbor zahteva od vseh pevcev, da se določene ure pevskih vaj zanesljivo in točno udeležijo. Ob enem naproša gori omenjeno društvo vse organizirano delavstvo v Celju, da pristopi kot podporni član k društvu. Vstopnina za podporne člane znaša 1 krono in mesečni prispevek 2 kroni. Odbor, ki je prevzel težko nalogo, se tega zavoda in upa, da bo našel odziv po celotnem celjskem okraju.

To in ono.

O potresu v Chile v Južni Ameriki piše ameriški list naslednje (potres je bil začetkom decembra 1920): Trije ognjeniki, Villarica, Llainmai in Lanin bruhajo lavo in ogrožajo mesta več milij. naokoli. Ceste, gozdovi in nekatere reke so popolnoma izginile. Hribi so se pogrezli. Veliko številno vasi in osamljeni bivališči je zasutih. Največji naravni fenomen, ki ga je povzročil potres, je izginjenje reke Turbio. Struga te reke je v več krajih popolnoma izginila s površja zemlje in zemeljska površina v dotičnih okoliših je popolnoma spremenjena. Mnogi potoki so izginili na ravno tak način. Veliki gozdovi blizu mesta Villarica so danes gola pušava; hribi, ki so se utrgali in razpršili, so zasuli najvišja drevesa. V tem kraju se je pogreznilo tudi več kilometrov glavne ceste in na tisoče glav goveje živine je bilo pokopanih. Jezero pri Villarici se je dvignilo nad 16 čevljev nad svojimi prejšnjimi bregovi in zalilo ravnine daleč naokoli. Človeških žrtev je na tisoče.

Pes podedoval 8000 dolarjev. V državi Illinois v Ameriki je bogata vdova

Roza Parter v svoji oporoki zapustila 8000 dolarjev za oskrbo svojega psa, dočim je svojemu polbratu zapustila le 5 dolarjev. Oporoka pravi, da mora njen ljubljani Rex imeti pravo posteljo, jesti mora na visokem stolu pri mizi, imeti dnevno kopel, dovolj mesa in slaščic in o Božiču mora imeti drevesce, ki bo razsvetljeno s svečicami, podnevi mora biti oblečen v gorak jopič, ponoči pa zaviti v toplo rjuho.

Osem milijonov avtomobilov ima sedaj Amerika. Če si le-te predstavljamo stojče v eni vrsti s presledkom 1.25 m med dvema avtomobiloma, dobimo črto dolgo 32.000 km. Če bi se postavili na kako mesto in bi se ta vrsta avtomobilov vozila s

tempom: 32 km na uro mimo nas, bi morali to dirko gledati 9 tednov dan in noč.

Zena — minister. Gospa Smithova je prevzela portfelj ministra za nauk v britski Kolumbiji.

Ne morete spati? Niti delati? imate nervozne bolečine? Občutek zadovoljstva dohrinese Vam Fellerjev pravi Elza-fluid! 6 dvojnatih ali 2 veliki specialni steklenici 42 K. Državna trošarina posebet.

Troite na počasni orehavi? Zaprtni? To zlo se odstrani s pravimi Fellerjevimi Elza - kroglicami. 6 škatlic 18 K. — Želodec okrenč-

ioča švedska tinktura 1 steklenica 20 K. — Omot in poština posebel. a naiceneje. Eugen V. Feller. Stuhca donja. Elsa trg št. 252. Hrvatska. D. (5)

UČITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA, FRANCISKANSKA ULICA STEV. 6

REGISTROVANA ZADRUGA Z OMEJENO ZAVEZO.

TISKOVINE ZA SOLE, ŽUPANSTVA IN URADE. NAJMODERNEJŠE PLAKATE IN VABILO ZA SHODE IN VESELICE.

LETNE ZAKLUČKE

NAJMODERNEJŠA UREDBA ZA TISKANJE CASOPISOV, KNJIG, BROŠUR ITD.

STEREOTIPIJA. LITOGRAFIJA.

Peči, štedilnike

kuhinjske potrebščine, železno pohištvo okove za pohištvo in gradbe, orodje ter vsakovrstno drugo železninsko blago nudi po solidnih cenah na drobno in debelo trgovina z železnino

BREZNIK & FRISCH v Ljubljani,
Cankarjevo nabrežje št. 1.

Anončni zavod Drago Beseljak,

Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 5

sledeče tvrdke in podjetja:

v Ljubljani:

Arhitekt in stavbeno podjetje Viljem Treč Gosposvetska cesta 10.

Zarnice "Svetla" Mesalni trg št. 25.

Pisalni stroji F. Bar Cankarjevo nabrežje 5.

Prodejna in popravila pis. strojev The Rex Co. Selenburgova ulica 7/1.

Elektrotehnični predmeti "Svetla" Mesalni trg 25.

Fotograf Veličan Bešter Aleksandrova cesta 5.

Oblašč. konces. zavod za pokončavanje mlki in mrčesa Miroslav Zor Kolodvorska ulica št. 39/11.

Avtomobili, motorji, kolesa, pnevmatika, avtogaraža J. Gorec Gosposvetska c. 14.

Manufaktura in zaloga oblik Schwab & Bizjak Dvorni trg 3.

Tehnične potrebščine Odon Koutny Kolodvorska ulica 37.

Raznoževalne aparate Opalographic in potrebščine k istim dobavi The Rex Co. Selenburgova ul. 7.

Spediteja F. & A. Uher Selenburgova ulica 4.

Beton, železobeton in vodne zgradbe Inž. dr. Miroslav Kasal Hlišerjeva ulica 7.

Stavbeno podjetje Tavčar & Svetina Gosposvetska cesta 6.

Exporti čevljev Aleksander Oblat Sv. Petra c. št. 16.

V Mariboru: Nakup in prodaja posestev H. Havlik nasl. J. Simič Gregorčičeva ulica 6.

KAJO DELIC, zlatar in draguljar Ljubljana Hlišerjeva ul. 4. priporoča svojo zlatarsko in draguljarsko delavnico

za nova dela in popravila vsake vrste, kakor tudi za pozlatovanje in posrebovanje. V zalogi ima zlatine in srebrnine, poročne prstane po vseh uzorcih in merah, uhane i. t. d. Kupuje tudi zlato in srebro ter plačuje po najvišjih cenah, ali pa izmenjava za novo blago.

Klobuke in slamnike

vseh vrst od preprostih do najfinejših dobite vedno v tovarni za slamnike in klobuke

FRANJO CERAR, v Stobu, pošta Domžale pri Ljubljani.

V popravilo prevzema tudi vsa tozadevna dela ter preoblikuje po najnovejši modi. V Ljubljani se sprejemajo pri tvrdki Kovačevič i Teršan v Prešernovi ulici 5, kjer so tudi vsi vsorci vedno na razpolago.

Pozor sl. občinstvo!

Oglejte si razstavo fino izdelanih v izdelbi g. J. Gričarja v Ljubljani, Selenburgova ulica se nahajajočih čevljev. Delo iz najfinejšega usnja na roko po dunajskih vzorcih.

M. PETERNEL, čevljarski mojster Celovška cesta št. 89 v salonu znane gostilne Vodnik.

2 motorna kolesa, 2 godbena avtomata, 2 velika gramofona, 6 šivalnih strojev, več dvokoles

v prav dobrem stanu, se cene prodaja: Ljubljana, Karlovska cesta 4.

Splošna ključavničarska in mehanična delavnica se je otvorila.

Sprejema splošna popravila pisalnih in šivalnih strojev, kontrolnih blagajn itd.

Fr. Lebar & L. Tišler Jenkova ulica 9.

F. & A. Uher, Ljubljana špedicijsko in komisijsko podjetje Selenburgova ulica št. 4.

Veletrgovina s premogom, drvmi, koto in raznim kurilnim materijalom. Na debelo: Ljubl. gl. kolodvor. Na drobno: Selenburg. ul. 12. Zmerne cene!

Kdor si želi nabaviti pristnega in znanega

haložana naj se blagovoli poslužiti tvrdke: Prva haloška trgovina z vinom Ante Korenjak in drug pri Sv. Barbari v Haložah.

Pav. Jemc, krojaški mojster

Spodnja Siška št. 22 priporoča svojo delavnico za izdelovanje oblek za gospode po meri. Ima prvovrstne moči. Točna postrežba in zmerne cene.

Erlavec & Turk, trgovina z železnino pri "Zlati lopati" preje Hammerschmidt, Ljubljana, Valvazorjev trg št. 7, nasproti Krizanske cerkve.

Na drobno! Na debelo!

ČAJ

Jos. Fabiani, Ljubljana, Prešernova ulica 54, nasproti glavne pošte. Telefon internurban 548.

Velika zaloga špeterijskega in kolonjalnega blaga, likerjev, namiznih in dezertnih vin.

Dame, gospodje! Ako želite biti elegantno oblečeni, si naročite pri meni

UNION TAILOR OF AMERICA Josip Gregorin, Ljubljana, Trnovska ulica št. 19.

Konkurenčne cene!

Vsakovrstno manufakturo se dobi po najnižjih cenah pri tvrdki

BRUMAT F. Ljubljana, Mestni trg št. 25/1.

Lastni auto za prevažanje.

Konkurenčne cene!

Splošno kreditno društvo v Ljubljani,

registrovana zadruga z omejeno zavezo sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 18. ure in jih obrestuje po čistih

4%

Rentni davek plača društvo iz svojega. Obresti se kapitalizirajo polletno. Večje in stalne vloge se obrestujejo po dogovoru.

Posojila daje svojim zadržnikom proti vknjižbi, na osebni kredit proti poročstvu ali zastavi vrednostnih papirjev. Menice se eskomptujejo po bančni obrestni meri.

Edini, res delavski denarni zavod.

A. STADLER & V. TRATNIK Ljubljana, Sv. Petra cesta 25 (vhod skozi vežo). trgovina z galanterijskim blagom na debelo in drobno. Različna mila in druge toaletne potrebščine. :: Mizarski klej (lim) vedno v zalogi. :: Najnižje cene. Postrežba točna.

Zopet ogromno pošiljatev manufakture naravnost iz inozemstva je prejela tvrdka R. Stermecki v telju. In sicer volne, celirje, tiskanine, etamina, batista za ženske obleke, sukna kamgarna in hlačevine za moške obleke, belega in pisanega platna za perilo, kloba, cvilna, robeev, svile in še mnogo raznega družega blaga, katero se prodaja, zaradi nakupa v velikanskih množinah po čudovito nizkih cenah. Razentega, vedno velika zaloga lastnega izdelka srajc, predpasnikov, pluz, kril, ženskih, moških in fantovskih oblik, po zelo nizkih cenah. Čevlji, ženski, moški in otroški vedno v velikanski zbirki, pristno ročno delo od lastnih čevljarjev. Ilustrovani cenik zastoj! Na debelo samo v 1. nadstropju VELETROGVINA R. STRMECKI CELJE ST. 814, Razpošiljalna Slovenija.

AUTO MOBILI in KOLESA njih deli in oprema **PNEVMATIKA** garaža in delavnica **J. GOREC** Ljubljana Gosposvetska c. 14 Vegova ulica št. 8.